

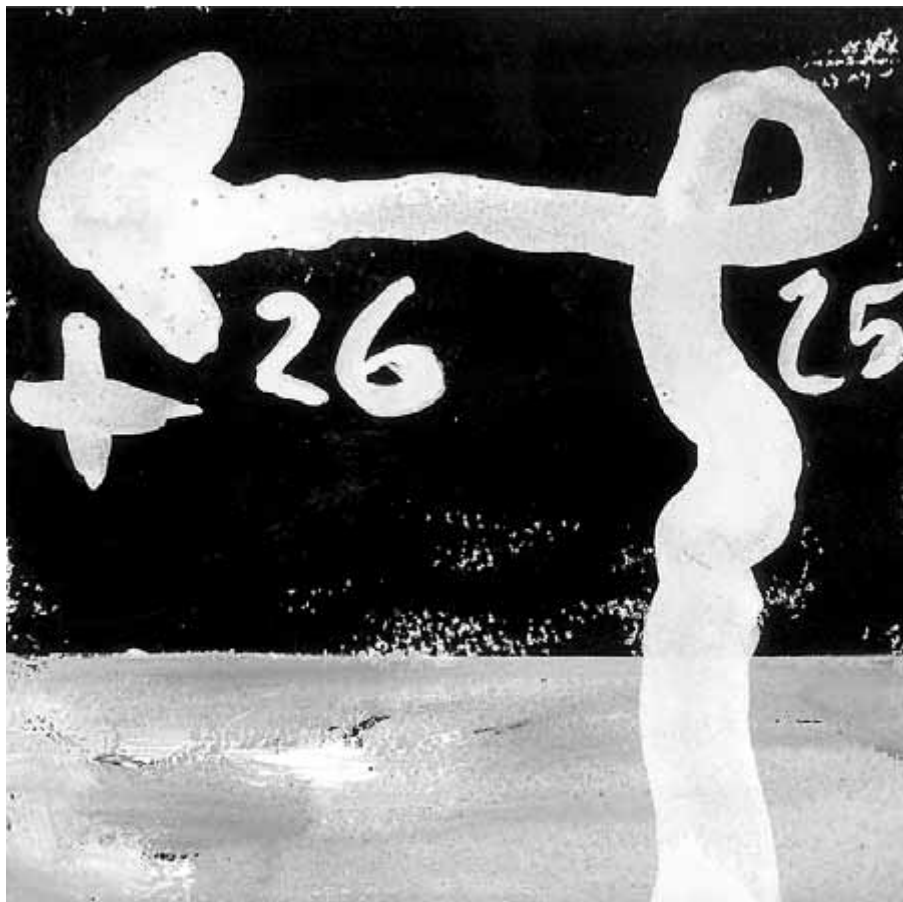
El PP ha recuperat el discurs del no i s'ha enrocat en el passat

26 anys de Constitució: el repte està servit

DANIEL FERNÁNDEZ

En un any han canviat molt les coses a Catalunya i a Espanya. Fa justament dotze mesos, la societat i les forces polítiques commemoràvem el 25è aniversari de la Constitució en un clima de tensió política generalitzada. José María Aznar arribava al final del seu segon mandat havent tensant la corda de la confrontació territorial al màxim. Tant, que va estar a punt de trencar-se. Llavors l'expresident no sabia que uns mesos més tard el model polític de l'enfrontament sistemàtic aplicat pel seu partit se n'aniria en orris. El 14 de març de 2004 José Luis Rodríguez Zapatero es va proclamar vencedor de les eleccions generals. Arribava al poder un govern socialista defensor de la singularitat de les diferents realitats nacionals que conviuen a l'Estat. Des de llavors governa un executiu convençut del model territorial inspirat en l'Espanya plural. El 14-M es va obrir una etapa de reformes polítiques i també socials (en vuit mesos el govern ha impulsat la llei integral contra la violència de gènere, la modificació de la llei del divorci, l'increment de les pensions mínimes, l'augment de les beques o la legalització dels matrimonis homosexuals...).

I a Catalunya, fa un any, es comencaven a respirar aires de canvi. Els partits d'esquerres, PSC, ERC i ICV, es trobaven immersos en un complicat procés negociador per formar govern a la Generalitat. Un procés complicat, sí, però esperançador alhora, que va culminar amb la signatura de l'acord del Tinell. Un pacte que fixava com un dels

SALVADOR ANTON

principals objectius de la legislatura la reforma de l'Estatut d'Autonomia.

Per tot això, aquest 6 de desembre la commemoració de l'aniversari de la Constitució té més sentit que mai. Per primera vegada en 26 anys hi ha un govern disposat a introduir modificacions en la carta magna, al mateix temps que a Catalunya els partits discuteixen la reforma del marc estatu-

tari, una iniciativa que CiU durant 23 anys al poder no va ser capaç d'impulsar. José Luis Rodríguez Zapatero lidera el procés de reformes a Espanya, i a Catalunya qui ho fa és Pasqual Maragall. I tots dos governants han destacat la necessitat d'assolir el màxim consens possible entre totes les forces polítiques en aquests processos. A Espanya està en joc la reforma del

Senat –el govern socialista té la ferma voluntat de convertir-lo en una autèntica cambra de representació territorial on, no ho oblidem, les llengües cooficials hi seran presents–, l'encaix de les autonomies en l'estructura de l'Estat i el canvi d'ordre successor en la Corona –se suprimirà la preferència de l'home respecte de la dona–. A més, l'aprovació de la Constitució europea –en el supòsit que sigui ratificada pels ciutadans, tal com desitgem els socialistes catalans– obligarà a introduir modificacions en la carta magna espanyola. A Catalunya, entre altres qüestions, ens hi juguem elevar el nostre sostre d'autogovern i, poca broma, millorar el sistema de finançament. Algú s'imaginava durant els vuit anys de govern d'Aznar –que va manar amb la connivència i complicitat de CiU–, que tots aquests canvis serien possibles? Evidentment que no.

Malauradament, sempre hi haurà algú disposat a impedir-ho. Recentment hem llegit a la premsa una bateria de declaracions tremendistes de Mariano Rajoy, que cada dia aplica millor les instruccions que li dona Aznar des de l'ombra i s'està convertint en un excel·lent sembrador de crispació política. Ara el PP amenaça –de fet fa la impressió que ja fa molt temps que ho pensa– amb bloquejar la reforma constitucional que propugna Rodríguez Zapatero. Rajoy ha manifestat també que està disposat a tirar per terra les aspiracions de Catalunya d'obtenir un sistema de finançament millor. El PP, doncs, torna a fer bandera dels arguments de la dreta espanyola més recalcitrant. El PP ha recuperat el discurs del no, s'ha enrocat en el passat. Només cal recordar la compareixença d'Aznar davant la comissió d'investigació de l'11-M. No va aportar res de nou, no va reconèixer cap error. Amb actituds com la del PP, qualsevol procés de canvi es presenta difícil. Però els socialistes no renunciem al repte. Tampoc avui, quan la nostra Constitució acaba d'entrar en l'etapa adulta i ja ha complert els 26 anys. I això, el senyor Rajoy ja ho sap.

♦ DANIEL FERNÁNDEZ. COORDINADOR DELS DIPUTATS I SENADORS DEL PSC

Aquests dies passats ha tingut lloc a Palma, organitzat per la Universitat de les Illes Balears, el Congrés Internacional dedicat als poetes Miquel Costa i Llobera i Joan Alcover, en ocasió del cent cinquantè aniversari del seu naixement. L'aniversari haurà servit per rellegir de bell nou la seva obra des de la perspectiva del temps que ens ha tocat, que és, probablement, com han d'esser llegits els autors clàssics: emmarcant-los en el mapa dels models literaris vigents a l'època que els va tocar viure, però amb la certesa que ens esperonen la vida i ens parlen alhora del nostre present.

Simultàniament als actes acadèmics, a la casa de cultura de la Caixa d'Estalvis de les Balears s'ha obert una exposició sobre la vida i l'obra dels dos poetes, comissariada pel professor Llorenç Soldevila i produïda per la Institució de les Lletres Catalanes amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Balears. A la introducció del catàleg es diu que es tracta de “dos escriptors essencials per entendre els canvis de la nostra cultura al tombant del segle XX” i, més endavant s'afegeix que, l'un i l'altre “van utilitzar els registres cul-

Sap que la soca més s'enfila

GABRIEL JANER MANILA

tes de la llengua per a treure-la del procés de dialectalització i van aportar elements decisius per modernitzar les nostres lletres”. Probablement, perquè ambdós sabien –com ho sabia *La Ballanguera*– que “la soca més s'enfila com més endins pot arrelar”, projectaren la seva obra cap a la modernitat sense perdre de vista la tradició que els era pròpia i, en el cas de Costa, mentre cercava en el món clàssic les formes que havien de consolidar el seu art. L'autor d'*El pi de Formentor* sabia que la llengua s'hi avindria perfectament; perquè, tanmateix, com la pàtria, “filla és de Roma”, i guarda en ses terres cendra romana. I fou aquesta doble intenció de classicisme i modernitat que defineix bona part de la seva obra. En publicar el llibre *Horacianes*, l'any 1906, Costa es troba en la seva plenitud poètica. Lentament, ha començat a

decantar-se del Romanticisme i a girar els ulls cap al classicisme greco-llatí. La passió per Horaci “mestre i custodi de la forma bella”, el porta cap al refinament i a la il·lusió de l'exquisidesa. Tot és en ordre al paradís de Costa, i perfecte. L'àguila parteix a volar. El poeta ens diu que estima el petit clos, el racó on ha nascut, el niu venturós penjat a les roques, el cel d'aquest niu. Aquí va obrir els ulls a la vida. Però és necessari que en fugi, que voli més enllà, enfora, pels horitzons de llum esplèndida. Quan torni al seu recés, després que haurà gustat les fibres de totes les llums, i haurà vist els blaus de tots els mars i totes les verdors de la terra, retornarà cap al seu niu més àguila.

Altrament, Joan Alcover esdevé un gran poeta a mesura que es disposa a parlar-nos de la seva desgràcia personal. La mort de l'esposa i dels fills el

conduïen a sentir-se en un món esbucacat. Des de la desolació i del dolor cerca la poesia per defensar-se. Llavors el poeta mediocre i provincià que escrivia versos castellans a la manera de Campoamor, es transfigura en un dels grans poetes de l'Europa del seu temps. Es disposa a parlar dels seus morts amb la mateixa llengua que els havia plorat. Dos llibres breus escrits tardanament, *Cap al tard*, publicat l'any 1909 i *Poemes bíblics*, aparegut nou anys després, el converteixen en el gran poeta que va ésser: capaç de posar tota la llenya al foc, d'implicar-se i d'implicar-nos en la seva aventura, valerosament, perquè l'art és essencialment humà. Perquè, si és l'expressió suprema de la vida, no pot distanciar-se de la vida.

♦ GABRIEL JANER MANILA. ESCRIPTOR